

Als hij eropuit trekt heeft Nix vrijwel altijd een schetsboekje op zak. “Al rond mijn zestiende verplichtte ik mezelf om dagelijks een mop te bedenken en uit te tekenen. Zo heb ik de basis geleerd.”

“Je mag niet bang zijn om te dromen”

Marnix Verduyn (55) – alias Nix – verkent al een kwarteeuw lang de uithoeken van het striplandschap. Met zijn cultreeks *Kinky & Cosy* veroverde hij het buitenland, in Vlaanderen won hij lezershartten met *De Buurtpolitie* en *De Kiekeboes*. Als er al een klare lijn door zijn werk loopt, dan begint en eindigt die bij KU Leuven. Zijn eerste cartoons verschenen in studentenblad *Veto*, vandaag combineert hij zijn stripwerk met een doctoraat in kunstmatige intelligentie. Het perfecte plaatje: “Voor het eerst voel ik me écht thuis.”

Wie denkt dat striptekenaars enkel in de weer zijn met potlood, Oost-Indische inkt of waterverf heeft een wat belegen beeld van het beroep. In het thuisatelier van Marnix Verduyn nemen computers een even prominente plaats in als de tekenafel. Voor grote reeksen gebeurt schetsen, tekenen en inkten steeds vaker op een digitale tablet; inkleuren en letteren gaat met Photoshop.

Die technologische evolutie mag voor Verduyn nog verder gaan. Vier dagen per week verruult hij zijn atelier in het Hageland voor een labo in Heverlee. Als AI-onderzoeker probeert hij slimme algoritmes in te zetten bij het maken van strips en animatie. Een ambitie die hem bewondering oplevert, maar ook bezorgde telefoontjes van collega's.

“Velen zijn bang om hun job te verliezen”, zegt hij. “Bij AI denken ze aan een tool zoals DALL-E, waarmee je in een mum van tijd een perfect beeld genereert. Indrukwekkend, maar nog iets anders dan een heel stripalbum bedenken en uittekenen. Dat kan generatieve AI nog niet. Het lijkt me sowieso geen goed idee om creatief werk aan algoritmes over te laten; ik vind het zelf veel te prettig (*lacht*). Ik zie de technologie wél als een manier om kunstenaars te ondersteunen, zoals ook de tekentablet ons werk sneller en efficiënter maakt. AI biedt mogelijkheden op dat vlak, en die wil ik verkennen. De technologie zal in de toekomst sowieso belangrijker worden. Ook bij creatief werk.”

Cafétheorieën

Vooraleer we dieper ingaan op die toekomst, moeten we even terug in de tijd. Want aan de basis van Verduyns onderzoek ligt zijn jarenlange liefde voor het beeldverhaal. “Als kind al tekende ik veel en keek ik erg op naar striptekenaars”, vertelt hij. “Ik was grote fan van de Nederlander Gerrit de Jager en zijn strips met gags – korte visuele grappen. Zoiets wilde ik zelf ook maken. Rond mijn zestiende verplichtte ik mezelf om dagelijks een mop te bedenken en uit te tekenen. Zo heb ik de basis geleerd.”

“Op de middelbare school stond ik bekend als degene die goed *mannekes* kon tekenen. Ik ontwierp affiches en was hoofdredacteur van het schoolkrantje, waarvoor ik ook cartoons maakte. Mijn pseudoniem Nix is in die periode ontstaan, en heb ik eigenlijk te danken aan mijn vader. ‘Neem de laatste drie letters van je voornaam’, zei hij. ‘Kort en krachtig, en nog leuk ook, want het betekent *niks*’ (*lacht*). Op drie seconden was het beslist. Ik ben hem er nog steeds dankbaar voor.” →

“In mijn grappen zoek ik graag de grenzen op. Ik weiger aan zelfcensuur te doen.”

“Pas jaren na mijn cartoon in *Veto* kwam ik te weten dat ik best wat fans had.”

Een pseudoniem leveren is één ding, een kunst- of tekenopleiding financieren zat er niet in. “Ik durfde dat thuis niet eens te vragen”, zegt Verduyn. “Mijn ouders waren niet kunstzinnig en eigenlijk stond het al vast dat ik naar de unief zou gaan. Omdat ik erg goed was in wiskunde raadden leraren me de opleiding burgerlijk ingenieur aan. Eén van de moeilijkste richtingen aan de universiteit, en net daarom leek het me wel een uitdaging. Het bleek een perfecte match – ik vond het interessant én was er goed in. Zowat elk vak deed ik graag. Maar ik had ook veel creatieve zijprojecten (*lacht*).”

Verduyn begint een studentenblaadje met cartoons, presenteert een humoristisch programma op Radio Scorpio en organiseert fuiven in Leuven. “Door dat alles raakte mijn studie wat op de achtergrond”, geeft hij toe. “Vanaf het derde jaar ging ik niet meer naar de les. Je had toen enkel examens in juni, dus dat kon nog. Ik deed maandenlang geen cursus open en begon dan als een gek te studeren in april. Ik ben er altijd vlot doorgeraakt, maar vandaag heb ik spijt van die aanpak. Studeren is zoveel interessanter als je het hele jaar door betrokken bent.”

Betrokkenheid toont hij wel als cartoonist bij studentenblad *Veto*. Van 1988 tot 1993 tekent hij *Kafeeteorieën*, een krantenstrip over een toogfilosoof in Leuven. ‘De verengelsing van het Nederlands neemt grote proporties aan’, lezen we in één van die gags. ‘Dat is toch pure *bullshit*?’ Zijn cartoons slaan aan bij studenten, maar zelf merkt Verduyn daar weinig van: “Er was nog geen internet, laat staan sociale media, dus ik kreeg weinig feedback. Pas jaren later kwam ik te weten dat ik best veel fans had (*lacht*).”

Dubbellevens

Na zijn studies gaat hij als ingenieur aan de slag bij telecombedrijf Belgacom. “Op mijn 24ste werd ik verantwoordelijk voor het kabelnetwerk in Limburg”, zegt hij. “Ik controleerde aannemers, onderhandelde over contracten en werkte een database uit om budgetten te beheren. Later maakte ik promotie, en werd ik deel van een denktank om het bedrijf te hervormen. Ik volgde nog avondles tekenen, maar ging er eigenlijk van uit dat ik een leven lang ingenieur zou blijven.”

Een telefoontje van een journalist brengt daar verandering in. Of hij een cartoon wil maken voor *De Standaard*? Iets zoals in *Veto*? “Daar schrok ik van. Ik kon moeilijk geloven dat zo’n grote krant interesse in mij zou hebben. Tegelijk kwam de onderhandelaar in me boven, want als *De Standaard* het goed vond, waarom ook *De Morgen* niet? Ik contacteerde hen en mocht voor allebei beginnen (*lacht*).”

Een tijdlang leidt Verduyn een dubbelleven. “Bij Belgacom wisten ze niet dat ik cartoonist was, bij de krant vertelde ik niet dat ik als ingenieur werkte. Voor mij lagen die werelden te ver uiteen. De combinatie bleek uiteindelijk niet houdbaar. Ik tekende ’s nachts om alles rond te krijgen en werd ’s ochtends vroeg weer op kantoor verwacht. Op een gegeven moment bots je dan tegen de muur. Eén keer ben ik uit pure vermoeidheid mijn tekeningen vergeten op het perron; ik merkte het pas toen de trein al was vertrokken. Die week stond er een advertentie in plaats van mijn cartoons. Een wake-upcall.”

Kinky & Cosy

In 1998 wordt Verduyn fulltime striptekenaar en begint hij zijn eigen bedrijf. “Veel artiesten leven van cultuursubsidies, maar ik heb er altijd naar gestreefd om zelfstandig mijn boterham te verdienen”, zegt hij. “Om mijn bedrijf rendabel te maken. Ik dacht dat zoiets de normale gang van zaken was (*lacht*). Achteraf bekeken denk ik dat mijn ervaring bij Belgacom heeft geholpen. Ik was het gewend om te onderhandelen, goed te plannen en eisen te stellen. In een harde business zoals de stripwereld kwam dat goed van pas.”

Verduyn tekent voor kranten, maar lanceert ook zijn eigen stripreeksen. Zijn bekendste creatie is *Kinky & Cosy*, een gagstrip over een rebelse tweeling, vol sarcastische humor. Verduyn put daarvoor geregeld uit de actualiteit en gaat geen enkel taboe uit de weg. “In mijn grappen zoek ik graag grenzen op”, zegt hij. “Ook in gevoeliger tijden. Ik weiger aan zelfcensuur te doen. In die zin heb ik wel wat gemeen met Franse stripauteurs, die ook dat tikje brutaler zijn.”

Het verklaart misschien waarom *Kinky & Cosy* ook in Frankrijk aanslaat. In 2006 wint hij er de prijs voor beste humoristische album op het stripfestival van Angoulême – de ‘Oscars’ van de strip. De reeks wordt in verschillende Europese landen uitgegeven en vindt zelfs ingang in de VS.

“Toen ik de tweelingzusjes bedacht had ik een lijst met tien mogelijke namen voor het duo”, zegt hij. “Slechts één optie was Engelstalig. Veiligheidshalve koos ik daarvoor, al leek het me arrogant om nog maar te durven dromen van een Engelse vertaling. Dat heb ik afgeleerd. Je mag niet naast je schoenen lopen, maar er is niks mis met ambitie. Dat geef ik ook mee aan mijn dochter: kies je droom, weet wat je moet doen om die te bereiken en begin er vandaag aan. Dan heb je veel kans dat hij uitkomt.”

Verduyn zelf ziet in de loop van zijn carrière meer dan één droom uitkomen. Zijn werk wordt vertaald, hij zet een rondreizende tentoonstelling rond *Kinky & Cosy* op poten, en maakt animatiefilmpjes over de tweeling voor het VRT-programma *Volt* (2008).

“Eén van de leukste dingen die ik ooit gedaan heb. Een medewerker en ik deden alles zelf. De scenario’s schreef ik aan de keukentafel, de animatie maakten we in de living en de geluidseffecten nam ik op in mijn rommelige garage. Dat werd in primetime uitgezonden (*lacht*). Met die filmpjes ben ik later naar een internationaal animatiefilmfestival getrokken. Ik ben op elke producer afgestapt, en na een tijdje had ik beet. Uiteindelijk is de reeks in tal van landen uitgezonden.”

Nix: “Veel artiesten leven van cultuursubsidies, maar ik heb er altijd naar gestreefd om zelfstandig mijn boterham te verdienen. De normale gang van zaken, dacht ik (*lacht*).”

Verwondering

Lange tijd is Verduyn bekender in het buitenland dan in Vlaanderen. Dat verandert wanneer hij in 2017 begint met *De Buurtpolitie*, een strip gebaseerd op de gelijknamige VTM-serie. Hij kan er zijn cartoonstijl in kwijt, en kinderen weten zijn humor en verhalen te smaken. Wanneer striptekenaar Merho in 2023 stopt met *De Kiekeboes*, vraagt hij aan Verduyn om het scenariowerk over te nemen. Samen met tekenaar Charel Cambré geeft hij de bekende stripfamilie een grondige make-over.

“De reeks focust op dochter Fanny die haar eerste stappen zet in de journalistiek. Die invalshoek levert veel mogelijkheden op voor nieuwe verhalen. Voor de scenario’s heb ik carte blanche geëist. Dat geeft me de ruimte om te maken wat ik wil, zonder stress. Natuurlijk merk je dat *De Kiekeboes* cultureel erfgoed zijn – iedereen heeft een mening over de nieuwe aanpak. Sommigen vinden het minder, anderen zijn aangenaam verrast. Onlangs sprak iemand me aan die nog nooit een Kiekeboe-strip had gelezen, maar wél gewonnen is voor het nieuwe concept. We zullen dus ook nieuwe lezers krijgen.”

Sommigen vonden het vreemd: de culttekenaar die zich waagt aan familiestrips. Maar Verduyn is niet bezig met die labels, zegt hij. “Mijn aanpak is altijd dezelfde. Ik wil een goed product maken dat op zichzelf kan staan. Dat is ook waarom ik heb toegezegd voor *De Buurtpolitie*. Ik wilde bij kinderen de verwondering creëren die ik zélf voelde bij het lezen van mijn eerste strips.”

Oude liefde

Zijn verwondering wordt in die dagen ook gewekt door de mogelijkheden van artificiële intelligentie. “Een oude liefde, want destijds heb ik er mijn thesis over gemaakt”, zegt hij. “We leerden een computersysteem om de randen en hoeken van beelden te detecteren – écht de basics (*lacht*). Ik wilde graag een job in dat domein, maar geen enkel bedrijf was daar toen mee bezig. Zo’n tien jaar geleden – vlak voor de grote AI-boom – raakte ik benieuwd naar de nieuwste evoluties.”

In 2019 gaat hij opnieuw studeren. Naast het stripwerk volgt hij een Continue-postgraduaat toegepaste AI en kiest daarna voor de Master of Artificial Intelligence aan KU Leuven, die hij spreidt over twee jaar.

“Om me daarop voor te bereiden heb ik mijn vergeelde cursussen statistiek en algebra weer doorgenomen”, zegt hij. “Dat was nodig, want het is een pittige opleiding met veel wiskunde. Ik had schrik om op mijn leeftijd weer naar de unief te gaan, maar tot mijn verbazing liep het studeren vlotter dan toen ik twintig was. Ik slaagde er beter in om hoofdzaken van bijzaken te onderscheiden en ging efficiënter te werk. Ook de goesting was groter. Ditmaal ging ik wél naar alle lessen, en begon ik leerstof meteen te herhalen. Ik wilde koste wat kost onderscheiding halen.” →

In het thuisatelier van Nix nemen computers een even prominente plaats in als de tekenafel. “Ik zie technologie als een manier om kunstenaars te ondersteunen. Ook AI biedt mogelijkheden op dat vlak, en die wil ik met mijn onderzoek verkennen.”

Animatie

Verduyn slaagt in zijn opzet en mag zelfs beginnen doctereren. Over een onderzoekstopic hoeft hij niet lang na te denken: AI als ondersteuning bij strip- en animatiewerk. Hij krijgt een Baekeland-mandaat van het Vlaams Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (VLAIO) – dat inzet op samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven –, en weet Standaard Uitgeverij en Studio 100 te overtuigen om zijn project mee te financieren. Een win-winsituatie. “Als bepaalde aspecten van het stripwerk door AI worden verlicht kunnen die bedrijven op termijn bijvoorbeeld meer reeksen lanceren.”

“Bij het maken van strips komen repetitieve taakjes kijken die je ook door een AI-systeem kan laten doen”, duidt hij. “Delen van het inkleurwerk, bijvoorbeeld. Het haar van *Jommeke* moet telkens met dezelfde tint geel worden ingekleurd, de uniformpjes van *De Buurtpolitie* met hetzelfde blauw ... Vandaag klikken striptekenaars vlakken in een tekening apart aan in Photoshop – best saai. Ik werk aan een inkleurmodule die dat werk deels kan overnemen. Professionele ‘inkleurders’ mogen het prototype testen en advies geven over de manier waarop mens en computer interageren.”

Zijn tweede onderzoeksluik focust op animatie. “Een tekenfilm bestaat uit ‘key frames’ en ‘inbetween frames’”, legt hij uit. “Die laatste zorgen voor een vloeiende overgang bij bewegingen, bijvoorbeeld wanneer een personage uit een zetel opstaat. Die tekeningen zijn belangrijk,

maar als kijker zie je ze haast niet. Vandaag worden ze vaak uitbesteed aan lageloonlanden. Ook hier kan je niet volledig automatiseren met AI, maar algoritmes kunnen wel tussenbeelden genereren die als leidraad kunnen dienen voor tekenaars, of die enkel nog wat kleine aanpassingen vergen.”

Eindelijk thuis

Zijn plan om het werk van collega-striptekenaars te verlichten is nobel, maar niet bevorderlijk voor de eigen werkdruk. “De laatste maanden heb ik zeven op zeven gewerkt”, zucht hij. “Ik maak zo’n acht stripalbums per jaar, dat doe je niet even tussendoor. Het wordt tijd om wat af te bouwen. Voor *De Kiekeboes* is het nog te vroeg, maar de strips van *De Buurtpolitie* kan ik toevertrouwen aan mijn medewerkers. En voor de rest zeg ik vanaf nu op alles ‘nee’, van lezingen tot interviews (*lacht*).”

“Ik heb in mijn leven nooit een bepaald traject voor ogen gehad. Ik heb altijd mijn interesses gevolgd, en uiteindelijk ben ik op dit punt uitgekomen. Nu ik mijn ervaring als tekenaar kan combineren met mijn werk als onderzoeker voel ik me voor het eerst in mijn loopbaan helemaal thuis. Wat de toekomst brengt zullen we wel zien. Een nieuwe stripreeks zou fijn zijn, of nog eens een ervaring in het buitenland ... Maar eerst dat doctoraat tot een goed einde brengen.” ● (pjb)